

Rekreasyon Bölümü Öğrencilerinin Boş Zaman Yönetimi ile Akademik Başarılarını Etkileyen Örgütsel Faktörler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*

Fatih YAŞARTÜRK^{1†}, Hayri AKYÜZ², İsmail KARATAŞ³

¹Bartın Üniversitesi, BESYO, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, <https://orcid.org/0000-0003-4934-101X>

²Bartın Üniversitesi, BESYO, Rekreasyon Bölümü, <https://orcid.org/0000-0002-8550-6689>

³Bartın Üniversitesi, BESYO, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, <https://orcid.org/0000-0002-1237-4670>

Öz

Bu araştırmanın amacı rekreasyon bölümü öğrencilerinin boş zaman yönetimi ile akademik başarılarını etkileyen örgütsel faktörler arasındaki ilişkinin bazı demografik değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırmaya, Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Rekreasyon Bölümünde öğrenim gören 309 (196 erkek ve 113 kadın) kişi katılmıştır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, Wang, Kao, Huan ve Wu (2011) tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlaması Akgül ve Karaküçük (2015) tarafından yapılan “Boş Zaman Yönetimi Ölçeği (BZYÖ)” ve Memduhoğlu ve Tanhan (2013) tarafından geliştirilen “Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Örgütsel Faktörler Ölçeği (ÖBEÖFÖ)” Verilerin analizinde, katılımcıların demografik özelliklerine göre, boş zaman yönetimi ve akademik başarı düzeyleri arasındaki farklılıkları incelemek amacıyla t-Testi ve ANOVA, değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesi için ise Pearson Korelasyon analizi uygulanmıştır. Araştırmanın bulgularında, t-Testi sonuçlarında “cinsiyet” değişkenine göre ÖBEÖFÖ toplam puanlarında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p<0,05$) ve bu farklılık erkek öğrencilerin lehinedir. Korelasyon testi sonuçlarında “yaş” değişkenine göre BZYÖ ve ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Diğer taraftan, ANOVA testi sonuçlarında “sınıf” değişkenine göre BZYÖ ve ÖBEÖFÖ toplam puanlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Ek olarak “rekreatif etkinliklere katılma” değişkenine göre BZYÖ ve ÖBEÖFÖ toplam puanlarında anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$) ve bu farklılığın faaliyetlere katılan grubun lehinedir. Korelasyon testi sonucunda “gelir” değişkeni ile BZYÖ “boş zaman tutumu” alt boyutunda pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Son olarak, BZYÖ ve ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Sonuç olarak, katılımcıların boş zaman yönetimi ve akademik başarı düzeylerinin cinsiyet, sınıf, rekreatif etkinliklere katılma gibi değişkenlere göre farklılık gösterdiği; BZYÖ ve ÖBEÖFÖ arasında pozitif yönde düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu ve katılımcıların boş zaman yönetimini olumlu ve doğru bir şekilde yapması durumunda akademik başarı düzeylerinin de olumlu yönde artacağı söylenebilir.

Orijinal Makale

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 20.11.2018

Kabul Tarihi: 18.12.2018

Online Yayın Tarihi: 31.12.2018

DOI: 10.25307/jssr.485859

Anahtar kelimeler:

Rekreasyon bölümü öğrencileri,
boş zaman yönetimi,
akademik başarı.

*Bu çalışma 13-15 Nisan 2018 tarihlerinde Antalya/Alanya şehrinde gerçekleştirilen Uluslararası Herkes İçin Spor ve Wellness Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

† Sorumlu Yazar: Fatih YAŞARTÜRK, E-mail: fatihyasarturk@gmail.com, Tel: +905554995348

The Investigation of the Relationship Between Recreation Department Students' Organizational Factors Affecting Their Academic Achievement and Leisure Management

Abstract

The purpose of this research is to examine relationship between recreation department students' organizational factors affecting their academic achievement and leisure management according to some demographic variables. 309 (196 men and 113 women) people studying at Bartın University School of Physical Education and Sports Recreation Department participated in the research. As a data collection tool, prepared by researchers "Personal Information Form", developed by Wang, Kao, Huan, & Wu (2011) and Turkish adaptation was made by Akgul and Karakucuk (2015) "Leisure Management Scale: LMS" and developed by Memduhoglu ve Tanhan (2015) "Scale of Organizational Factors Affecting Student Academic Achievement: SOFASAA" were used. In the analysis of the data; according to the demographic characteristics of the participants, t-test and ANOVA were applied to investigate the differences between levels of academic achievement and leisure management, Pearson Correlation test was applied to examine relations between variables. In the findings of the research, there was a significant difference in the t-test results according to the "gender" variable in the SOFASAA total score averages ($p < 0,05$) and this difference is in favor of male students. There was no significant relationship between LMS and SOFASAA total score averages according to "age" variables in the correlation test results ($p > 0,05$). On the other hand, in the ANOVA test results, there was a significant difference between the LMS and SOFASAA total scores according to the "class" variable ($p < 0,05$). In addition, a significant difference was found in the total scores of LMS and SOFASAA according to the variable "participation in recreational activities" ($p < 0,05$) and this difference was found to be in favor of the group participating in the activities. In the correlation test results, there was a significant positive and low level relationship between the "income" variable with the LMS total scores and in the "leisure attitude" sub-dimension ($p < 0,05$). Finally, there was a significant relationship between the participants' mean scores of LMS and SOFASAA ($p < 0,05$). As a result, participants' leisure time management and academic achievement levels differed according to variables such as gender, class, participation in recreational activities; it has been determined that there was a significant positive and low level relationship between LMS and SOFASAA and it has been determined that the participants' level of academic achievement will increase in the positive direction if the participants do leisure management positively and correctly.

Original Article

Article Info

Received: 20.11.2018
Accepted: 18.12.2018
Online Published: 31.12.2018

Keywords:

*Recreation department students,
leisure management,
academic achievement.*

GİRİŞ

Zaman kavramı, insanın gelişiminde her zaman olan ve olmaya devam edecek bir kavramdır. İnsanların kişisel, toplumsal ve mesleki başarı elde etmesinde zaman kavramı her zaman en büyük rolü üstlenmiştir. Zaman insan hayatında olmazsa olmaz olan bir kavram olarak karşımıza çıkmakta ve insanın varoluşundan bugüne kadar en iyi değerlendirme yöntemleri zamanın kullanımı ile araştırılmıştır.

Zaman, herkesin eşit olarak sahip olduğu, fakat aynı şekilde kullanmadığı son derece değerli, eşsiz bir kaynaktır. Ama para gibi toplanamaz, hammadde gibi depolanamaz, bir pasta gibi başkasına ikram edilemez, bir araç gibi durdurulamaz, bir mal gibi kullanılamaz ve hiç bir şekilde yeri doldurulamaz. Belli sınırlar içinde, bir kaynağın yerine bir başkasını koyabiliriz, örneğin, insan gücü yerine makine kullanabiliriz. Ancak, zamanın yerini alabilecek başka hiçbir kaynak yoktur. O nedenle zaman eşittir yaşam denilebilir. Zamanı boşa geçirmek de yaşamı boşa geçirmek anlamına gelir (Adair, 2006; Sabuncuoğlu, Paşa ve Kaymaz, 2010). Zamanı iyi yönetmek ise bireysel anlamda; kariyeri daha iyi planlama ve geleceğe hazırlanma, daha fazla okuma ve öğrenme, yeni gelişmeleri ve teknolojiyi takip etme, aile ve diğer insanlara daha fazla zaman ayırma, dinlenme, eğlenme, düşünme, yeni fikirler yaratma, yeni projeler başlatmak için fırsat sağlar (Sayan, 2005). Bu yüzden zamanın

yönetimini iyi sağlayan insanlar başarıya ulaşmada engelleri rahat geçebilecek ve kendi hayat döngüsünün içindeki olumlu sonuçlara ulaşacaktır.

Günümüzde boş zaman anlayışındaki gelişim sürecinin gelişmiş ve sanayileşmiş ülkelerle, kısmen de olsa Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde uygarlık ve gelişmişliğin bir nimeti olarak değerlendirilmesi şeklinde devam ettiği görülmektedir. Nitekim günlük ve haftalık çalışma saatlerindeki azalmalar ile tatil günlerinin çoğalması, toplumsal normlardaki değişim gibi nedenlerle boş zamanların sosyal ve toplumsal hayat içerisindeki önemi, daha da belirginleşmeye ve artmaya hızlı bir şekilde devam etmektedir. Bireylerin boş zamana sahip olmaları ve boş zamanlarında gerçekleştirdikleri faaliyetler, doğrudan veya dolaylı olmak kaydı ile hayatlarının diğer boyutlarını ve değerlerini de etkileyen bir durumdur. Bu durumu Karaküçük (2008), “Boş zamanları iki tarafı keskin bir kılıca benzetmek mümkündür.” ifadesi ile özetlemektedir. Olumlu kullanılırsa, kişisel ve toplumsal gelişim, olumsuz kullanılırsa bunalım, başıbozukluk gibi problemler doğurabilmektedir. Bu durum da toplumun önemli bir kesimini oluşturan ‘gençlik’ için çok daha önemsenmesi gereken bir olguyu ortaya koymaktadır (Akgül ve Karaküçük, 2015).

Zamanın yönetimi etkin ve verimli kullanabilmek hem stresi ve kaygıyı azaltır hem de başarıya ulaşma ihtimalini artırır. Zamanı etkili kullanabilmek için etkin bir program yapmak ve başarı kısıtları belirlemek gerekir. Dolayısıyla başarıya ulaşmak için zaman yönetiminde etkili olmak önem arz etmektedir. Wolman’a (1973) göre başarı, “istenilen bir sonuca ulaşma yönünde bir ilerlemedir”. Başarı bu kadar geniş kapsamlı tanımlanmakla birlikte eğitimde başarı denildiğinde genellikle okulda okutulan derslerde geliştirilen ve öğretmenlerce takdir edilen notlarla, test puanlarıyla ya da her ikisi ile belirlenen beceriler veya kazanılan bilgilerin ifadesi olan “Akademik Başarı” kastedilmektedir (Carter ve Good, 1973). Akademik başarı genellikle, öğrencinin psikomotor ve duyuşsal gelişiminin dışında kalan, bütün program alanlarındaki bilişsel davranış değişmelerini ifade eder (Ahmann ve Glock, 1971). Bununla birlikte okulda okutulan derslerle öğrencilerde sağlanması öngörülen davranış değişiklikleri bilişsel davranışlarla sınırlı değildir (Julian ve Stanley, 1972). Öğrencilerin akademik başarısında etkili olan çok sayıda faktörün olduğu bilinmektedir. Bunlardan bazıları, öğrencinin zihinsel kapasitesi, duyuşsal özellikleri, öğretim hizmetinin niteliği, öğrencinin sosyo-ekonomik durumu, öğretmen niteliği, sınıf ya da okul koşulları olarak sıralanabilir (Bloom, 1979; Can, 1992, Jersild, 1983). Dolayısıyla üniversite öğrencilerinin genel başarı ve akademik başarı elde etmeleri için zaman yönetimi ve tekniklerini verimli şekilde kullanması gerekiyor. Ancak bu şekilde üniversite döneminde çalışmalar sonucunda akademik başarı olarak kendini gösterecektir.

Bu bilgiler dahilinde araştırmanın amacı, rekreasyon bölümü öğrencilerinin boş zaman yönetimi ile akademik başarılarını etkileyen örgütsel faktörler arasındaki ilişkinin bazı demografik değişkenlere göre incelenmesidir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli ve Örneklemi

Araştırmada, araştırma amaçlarına uygun olarak “Tanımlayıcı (Betimsel) ve İlişkisel Tarama Modeli” kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini ise basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilen 309 (196 erkek ve 113 kadın) katılımcı oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Kişisel bilgi formu içerisinde cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, sınıf ve rekreatif faaliyetlere katılma durumu gibi değişkenlerden oluşmaktadır.

Boş zaman yönetiminin değerlendirilmesinde Wang, Kao, Huan ve Wu (2011) tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlaması Akgül ve Karaküçük (2015) tarafından yapılan “Boş Zaman Yönetimi Ölçeği (BZYÖ)” kullanılmıştır. 15 maddeden oluşan ölçek 5’li Likert tipi (1= Hiç Katılmıyorum, 5= Tamamen Katılıyorum) bir yapıya sahiptir. Ölçme aracı, Amaç belirleme ve yöntem, Değerlendirme, Boş Zaman Tutumu ve Programlama olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0.83 ve test tekrar test güvenilirliği ise 0.86 bulunmuştur. Alt boyutlar için ise iç tutarlık katsayıları 0.71-.81 arasında değişmektedir. Ayrıca ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışması sonucunda elde edilen bulgular incelendiğinde ölçeğin dört faktörlü olmasının yanısıra tek faktörlü olarak kullanılmasının olanaklı olduğu görülmektedir (Akgül ve Karaküçük, 2015).

Öğrencilerin akademik başarısını etkileyen örgütsel faktörlerin değerlendirilmesinde Memduhoğlu ve Tanhan (2013) tarafından geliştirilen “Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Örgütsel Faktörler Ölçeği (ÖBEÖFÖ)” kullanılmıştır. Ölçek 5’li Likert tipi olup (1= Hiç Katılmıyorum, 5= Tamamen Katılıyorum) 22 maddeli, öğretim elemanlarının mesleki yeterlilikleri ve uygulamaları, yönetsel hizmetler ve uygulamalar, iletişim, fiziksel ortam ve donanım olarak isimlendirilen dört alt boyut içermektedir. Ölçeğin iç tutarlık kat sayısı 0.92 ve alt boyutlar için ise iç tutarlık katsayıları 0.76-0.90 arasında değişmektedir. Ayrıca ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışması sonucunda elde edilen bulgulara göre ölçeğin dört faktörlü olmasının yanısıra tek faktörlü olarak kullanılmasının olanaklı olduğu ifade edilmektedir (Memduhoğlu ve Tanhan, 2013).

Veri Analizi

Verilerin analizinde; verilerin normalliği gözetilerek katılımcıların demografik özelliklerine göre, boş zaman yönetimi ve akademik başarı düzeyleri arasındaki farklılıkları incelemek amacıyla t-Testi ve ANOVA; değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesi için ise Pearson Korelasyon testi uygulanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde çalışmaya yönelik tablolara ve yorumlara yönelik bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların demografik değişkenlere göre tanımlayıcı istatistik sonuçları

Değişkenler	N	%	\bar{x}	S
Yaş	309		21.47	2.04
Gelir Düzeyi	309		2989.39	1599.23
Cinsiyet	Kadın	113	36.6	
	Erkek	196	63.4	
Sınıf	1. Sınıf	98	31.7	
	2. Sınıf	69	22.3	
	3. Sınıf	70	22.7	
	4. Sınıf	72	23.3	
Rekreatif Faaliyetlere Katılma Durumu	Evet	273	88.3	
	Hayır	36	11.7	

Katılımcıların yaş ortalamaları 21,47; gelir düzeyleri ise aylık olarak 2989,39 TL olarak belirlenmiştir. Katılımcıların yüzde %36,6'sını kadın, %63,4'ünü erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin %31,7'si 1. sınıf, 22,3'ü 2. sınıf, 22,7'si 3. sınıf ve 23,3'ü 4. sınıfta eğitim görmektedir. Rekreasyon bölümü öğrencilerinin 88,3'ü rekreatif faaliyetlere katıldığını belirtirken, 11,7'si rekreatif faaliyetlere katılmadığını belirtmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların cinsiyet değişkenine yönelik bağımsız iki örnek t-testi sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	X	Ss	t	sd	p
Amaç Belirleme ve Yöntem	Kadın	113	3.46	.640	.176	307	.860
	Erkek	196	3.45	.789			
Değerlendirme	Kadın	113	3.71	.711	.276	307	.783
	Erkek	196	3.69	.780			
Boş Zaman Tutumu	Kadın	113	4.14	.738	-1.148	307	.883
	Erkek	196	4.15	.764			
Programlama	Kadın	113	3.21	1.017	.697	307	.486
	Erkek	196	3.12	1.004			
BZYÖ	Kadın	113	3.60	.481	.412	307	.681
	Erkek	196	3.57	.533			
İletişim	Kadın	113	3.02	.845	-2.695	307	.007*
	Erkek	196	3.30	.897			
Yönetmelik Hizmetler ve Uygulamalar	Kadın	113	2.99	.884	-3.093	307	.002*
	Erkek	196	3.29	.796			
Fiziksel Ortam ve Donanım	Kadın	113	2.61	1.080	-3.337	307	.001*
	Erkek	196	3.03	1.042			
Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri ve Uygulamaları	Kadın	113	3.36	.837	-1.559	307	.120
	Erkek	196	3.51	.795			
ÖBEÖFÖ	Kadın	113	3.10	.754	-2.962	307	.003*
	Erkek	196	3.35	.700			

Tabloya göre katılımcıların BZYÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutları, ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutları cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamasında ve “İletişim”, “Yönetmelik Hizmetler ve Uygulamalar” ve “Fiziksel Ortam ve Donanım” alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit

edilmiştir ($p < 0,05$). Ortalama değerler incelendiğinde bu anlamlı farklılığın ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamaları, “İletişim”, “Yönetmel Hizmetler ve Uygulamalar” ve “Fiziksel Ortam ve Donanım” alt boyutlarında erkek katılımcıların lehine olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların yaş ve gelir değişkenlerine göre BZYÖ ve ÖBEÖFÖ korelasyon testi sonuçları

	Amaç Belirleme ve Yöntem	Değerlendirme	Boş Zaman Tutumu	Programlama	BZYÖ
Yaş	-.018	-.041	-.109	-.078	-.084
Gelir	-.047	.019	.132*	-.051	-.003
	İletişim	Yönetmel Hizmetler ve Uygulamalar	Fiziksel Ortam ve Donanım	Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri ve Uygulamaları	ÖBEÖFÖ
Yaş	.044	.077	.051	.009	.051
Gelir	-.005	.003	-.002	.057	.023

Tablo 3’e göre, “yaş değişkeni ile BZYÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutları, ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutları” arasındaki ilişkiyi göstermek için yapılan korelasyon analizi sonucunda herhangi bir anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Ayrıca, “gelir değişkeni ile BZYÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutları, ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutları” arasındaki ilişkiyi göstermek için yapılan korelasyon analizi sonucunda; BZYÖ “boş zaman tutumu” alt boyutunda istatistiksel olarak düşük düzeyde ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

Tablo 4. BZYÖ ve ÖBEÖFÖ ile sınıf değişkenine yönelik ANOVA testi sonuçları

Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark																																																																																																								
Amaç Belirleme ve Yöntem	Gruplar arası	4.670	3	1.557	2.896	.035*	2>3*																																																																																																								
	Gruplar içi	163.935	305	.537				Değerlendirme	Gruplar arası	7.005	3	2.335	4.229	.006*	2>3*	Gruplar içi	168.405	305	.552	Boş Zaman Tutumu	Gruplar arası	1.521	3	.507	.890	.446	---	Gruplar içi	173.643	305	.569	Programlama	Gruplar arası	17.301	3	5.767	5.939	.001*	---	Gruplar içi	296.156	305	.971	BZYÖ	Gruplar arası	2.110	3	.703	2.697	.046*	2>3*	Gruplar içi	79.511	305	.261	İletişim	Gruplar arası	8.819	3	2.940	3.833	.010*	2>3*	Gruplar içi	233.900	305	.767	Yönetmel Hizmetler ve Uygulamalar	Gruplar arası	7.701	3	2.567	3.724	.012*		Gruplar içi	210.221	305	.689	Fiziksel Ortam ve Donanım	Gruplar arası	17.942	3	5.981	5.415	.001*		Gruplar içi	336.863	305	1.104	Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri ve Uygulamaları	Gruplar arası	10.693	3	3.564	5.637	.001*	2>3*	Gruplar içi	192.829	305	.632	ÖBEÖFÖ	Gruplar arası	7.642	3	2.547	4.968	.002*	3>4*
Değerlendirme	Gruplar arası	7.005	3	2.335	4.229	.006*	2>3*																																																																																																								
	Gruplar içi	168.405	305	.552				Boş Zaman Tutumu	Gruplar arası	1.521	3	.507	.890	.446	---	Gruplar içi	173.643	305	.569	Programlama	Gruplar arası	17.301	3	5.767	5.939	.001*	---	Gruplar içi	296.156	305	.971	BZYÖ	Gruplar arası	2.110	3	.703	2.697	.046*	2>3*	Gruplar içi	79.511	305	.261	İletişim	Gruplar arası	8.819	3	2.940	3.833	.010*	2>3*	Gruplar içi	233.900	305	.767	Yönetmel Hizmetler ve Uygulamalar	Gruplar arası	7.701	3	2.567	3.724	.012*		Gruplar içi	210.221	305	.689	Fiziksel Ortam ve Donanım	Gruplar arası	17.942	3	5.981	5.415	.001*		Gruplar içi	336.863	305	1.104	Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri ve Uygulamaları	Gruplar arası	10.693	3	3.564	5.637	.001*	2>3*	Gruplar içi	192.829	305	.632	ÖBEÖFÖ	Gruplar arası	7.642	3	2.547	4.968	.002*	3>4*	Gruplar içi	156.389	305	.513								
Boş Zaman Tutumu	Gruplar arası	1.521	3	.507	.890	.446	---																																																																																																								
	Gruplar içi	173.643	305	.569				Programlama	Gruplar arası	17.301	3	5.767	5.939	.001*	---	Gruplar içi	296.156	305	.971	BZYÖ	Gruplar arası	2.110	3	.703	2.697	.046*	2>3*	Gruplar içi	79.511	305	.261	İletişim	Gruplar arası	8.819	3	2.940	3.833	.010*	2>3*	Gruplar içi	233.900	305	.767	Yönetmel Hizmetler ve Uygulamalar	Gruplar arası	7.701	3	2.567	3.724	.012*		Gruplar içi	210.221	305	.689	Fiziksel Ortam ve Donanım	Gruplar arası	17.942	3	5.981	5.415	.001*		Gruplar içi	336.863	305	1.104	Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri ve Uygulamaları	Gruplar arası	10.693	3	3.564	5.637	.001*	2>3*	Gruplar içi	192.829	305	.632	ÖBEÖFÖ	Gruplar arası	7.642	3	2.547	4.968	.002*	3>4*	Gruplar içi	156.389	305	.513																				
Programlama	Gruplar arası	17.301	3	5.767	5.939	.001*	---																																																																																																								
	Gruplar içi	296.156	305	.971				BZYÖ	Gruplar arası	2.110	3	.703	2.697	.046*	2>3*	Gruplar içi	79.511	305	.261	İletişim	Gruplar arası	8.819	3	2.940	3.833	.010*	2>3*	Gruplar içi	233.900	305	.767	Yönetmel Hizmetler ve Uygulamalar	Gruplar arası	7.701	3	2.567	3.724	.012*		Gruplar içi	210.221	305	.689	Fiziksel Ortam ve Donanım	Gruplar arası	17.942	3	5.981	5.415	.001*		Gruplar içi	336.863	305	1.104	Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri ve Uygulamaları	Gruplar arası	10.693	3	3.564	5.637	.001*	2>3*	Gruplar içi	192.829	305	.632	ÖBEÖFÖ	Gruplar arası	7.642	3	2.547	4.968	.002*	3>4*	Gruplar içi	156.389	305	.513																																
BZYÖ	Gruplar arası	2.110	3	.703	2.697	.046*	2>3*																																																																																																								
	Gruplar içi	79.511	305	.261				İletişim	Gruplar arası	8.819	3	2.940	3.833	.010*	2>3*	Gruplar içi	233.900	305	.767	Yönetmel Hizmetler ve Uygulamalar	Gruplar arası	7.701	3	2.567	3.724	.012*		Gruplar içi	210.221	305	.689	Fiziksel Ortam ve Donanım	Gruplar arası	17.942	3	5.981	5.415	.001*		Gruplar içi	336.863	305	1.104	Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri ve Uygulamaları	Gruplar arası	10.693	3	3.564	5.637	.001*	2>3*	Gruplar içi	192.829	305	.632	ÖBEÖFÖ	Gruplar arası	7.642	3	2.547	4.968	.002*	3>4*	Gruplar içi	156.389	305	.513																																												
İletişim	Gruplar arası	8.819	3	2.940	3.833	.010*	2>3*																																																																																																								
	Gruplar içi	233.900	305	.767				Yönetmel Hizmetler ve Uygulamalar	Gruplar arası	7.701	3	2.567	3.724	.012*		Gruplar içi	210.221	305	.689	Fiziksel Ortam ve Donanım	Gruplar arası	17.942	3	5.981	5.415	.001*		Gruplar içi	336.863	305	1.104	Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri ve Uygulamaları	Gruplar arası	10.693	3	3.564	5.637	.001*	2>3*	Gruplar içi	192.829	305	.632	ÖBEÖFÖ	Gruplar arası	7.642	3	2.547	4.968	.002*	3>4*	Gruplar içi	156.389	305	.513																																																								
Yönetmel Hizmetler ve Uygulamalar	Gruplar arası	7.701	3	2.567	3.724	.012*																																																																																																									
	Gruplar içi	210.221	305	.689				Fiziksel Ortam ve Donanım	Gruplar arası	17.942	3	5.981	5.415	.001*		Gruplar içi	336.863	305	1.104	Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri ve Uygulamaları	Gruplar arası	10.693	3	3.564	5.637	.001*	2>3*	Gruplar içi	192.829	305	.632	ÖBEÖFÖ	Gruplar arası	7.642	3	2.547	4.968	.002*	3>4*	Gruplar içi	156.389	305	.513																																																																				
Fiziksel Ortam ve Donanım	Gruplar arası	17.942	3	5.981	5.415	.001*																																																																																																									
	Gruplar içi	336.863	305	1.104				Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri ve Uygulamaları	Gruplar arası	10.693	3	3.564	5.637	.001*	2>3*	Gruplar içi	192.829	305	.632	ÖBEÖFÖ	Gruplar arası	7.642	3	2.547	4.968	.002*	3>4*	Gruplar içi	156.389	305	.513																																																																																
Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri ve Uygulamaları	Gruplar arası	10.693	3	3.564	5.637	.001*	2>3*																																																																																																								
	Gruplar içi	192.829	305	.632				ÖBEÖFÖ	Gruplar arası	7.642	3	2.547	4.968	.002*	3>4*	Gruplar içi	156.389	305	.513																																																																																												
ÖBEÖFÖ	Gruplar arası	7.642	3	2.547	4.968	.002*	3>4*																																																																																																								
	Gruplar içi	156.389	305	.513																																																																																																											

Tablo 4 incelendiğinde, sınıf değişkeni ile BZYÖ ve ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$). Sınıf değişkenine göre BZYÖ toplam puanları açısından anlamlı farklılığın 2. sınıf ve 3. sınıf arasında olduğu ve bu farklılığın 2. sınıf öğrencileri lehine olduğu bulunmuştur. ÖBEÖFÖ toplam puanları açısından ise anlamlı farklılık 3. ve 4. sınıf öğrencileri arasındadır ve bu farklılık 4. sınıf öğrencilerinin lehinedir.

Tablo 5. Katılımcıların rekreatif etkinliklere katılma değişkenine yönelik bağımsız iki örnek t-testi sonuçları

Değişkenler	Katılım Durumu	N	X	Ss	t	sd	p
Amaç Belirleme ve Yöntem	Evet	273	3.5085	.70835	3.479	307	.001*
	Hayır	36	3.0602	.85742			
Değerlendirme	Evet	273	3.7497	.73960	3.156	307	.002*
	Hayır	36	3.3333	.77664			
Boş Zaman Tutumu	Evet	273	4.1563	.76322	.407	307	.685
	Hayır	36	4.1019	.68923			
Programlama	Evet	273	3.1734	1.01422	.658	307	.511
	Hayır	36	3.0556	.97427			
BZYÖ	Evet	273	3.6193	.50404	3.307	307	.001*
	Hayır	36	3.3222	.52675			
İletişim	Evet	273	3.2454	.88017	2.570	307	.011*
	Hayır	36	2.8444	.87650			
Yönetimsel Hizmetler ve Uygulamalar	Evet	273	3.2187	.83155	1.819	307	.070
	Hayır	36	2.9484	.88667			
Fiziksel Ortam ve Donanım	Evet	273	2.8919	1.08306	.380	307	.704
	Hayır	36	2.8194	1.00820			
Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri ve Uygulamaları	Evet	273	3.4890	.80368	1.614	307	.108
	Hayır	36	3.2569	.86393			
ÖBEÖFÖ	Evet	273	3.2934	.72100	2.083	307	.038*
	Hayır	36	3.0253	.76249			

Tabloya göre katılımcıların BZYÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutları, ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutları rekreatif faaliyetlere katılma değişkeni açısından incelendiğinde BZYÖ “amaç belirleme ve yöntem”, “değerlendirme” alt boyutları ve toplam puan ortalamalarında; ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamaları ve “İletişim” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Ortalama değerler incelendiğinde anlamlı farklılık tespit edilen alt boyutlar ve toplam puan ortalamalarında bu anlamlı farklılığın “rekreatif faaliyetlere katılan” katılımcı grubunun lehine olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Katılımcıların gelir değişkenine göre BZYÖ ve ÖBEÖFÖ korelasyon testi sonuçları

	Amaç Belirleme ve Yöntem	Değerlendirme	Boş Zaman Tutumu	Programlama	BZYÖ
Gelir	-.047	.019	.132*	-.051	-.003
	İletişim	Yönetmel Hizmetler ve Uygulamalar	Fiziksel Ortam ve Donanım	Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri ve Uygulamaları	ÖBEÖFÖ
Gelir	-.005	.003	-.002	.057	.023

Tablo 6’da “gelir değişkeni ile BZYÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutları, ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutları” arasındaki ilişkiyi göstermek için yapılan korelasyon analizi sonucu verilmiştir. BZYÖ “boş zaman tutumu” alt boyutunda istatistiksel olarak düşük düzeyde ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 7. Katılımcıların BZYÖ ve ÖBEÖFÖ korelasyon testi sonuçları

Ölçekler	ÖBEÖFÖ
BZYÖ	.234*

*($p<0,05$).

Tablo 7’de, “BZYÖ ve ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamaları” arasındaki ilişkiyi göstermek amacıyla yapılan pearson korelasyon analizi sonucu verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre BZYÖ ve ÖBEÖFÖ arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmanın amacı, rekreasyon bölümü öğrencilerinin boş zaman yönetimi ve akademik başarılarını etkileyen örgütsel faktörler arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Cinsiyet değişkenine göre, ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutları incelendiğinde ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamalarında ve “İletişim”, “Yönetmel Hizmetler ve Uygulamalar” ve “Fiziksel Ortam ve Donanım” alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Ortalama değerler incelendiğinde bu anlamlı farklılığın erkek öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir. BZYÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutlarında ise anlamlı farklılık tespit edilmemiş, erkek ve kadın öğrencilerin toplam puan ortalamalarında yakın sonuçlar tespit edilmiştir. Fakat Tektaş ve Tektaş (2010) meslek yüksekokulu öğrencilerinin zaman yönetimi ve akademik başarılarını incelemek amacıyla yaptığı çalışmada, akademik başarı ve zaman yönetimini etkin değerlendirmede kadın öğrencilerin lehine bir sonuca ulaşmıştır. Ek olarak Misra ve McKean (2000) tarafından yapılan çalışmada kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre, daha yüksek zaman yönetimi puan ortalamasına sahip olduğu belirlenmiştir. Yapılan diğer çalışmalarda ise, kadın öğrencilerin zamanı daha verimli ve etkin yönettiği akademik olarak daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Macan ve diğerleri (1990) ile Nelson ve Nelson (2003), kadın

öğrencilerin zaman yönetiminde daha verimli olduğu ve akademik başarıya ulaşma düzeylerini etkileyerek erkek öğrencilere göre daha başarılı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Yaş değişkeni göre, BZYÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutları, ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutları arasındaki ilişkiyi göstermek için yapılan korelasyon analizi sonucunda herhangi bir anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Rekreasyon bölümü öğrencilerinin, öğrenim şartlarına göre birbirine yakın yaşlarda olması boş zaman yönetimi ve akademik başarı düzeylerinin yaş değişkenine göre benzer olduğunu söyleyebiliriz.

Gelir değişkeni göre, BZYÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutları, ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutları arasındaki ilişkiyi göstermek için yapılan korelasyon analizi sonucunda; BZYÖ “boş zaman tutumu” alt boyutunda istatistiksel olarak düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$). Öğrencilerin gelir düzeylerinin artması ile birlikte boş zaman tutumlarının bilişsel, duyuşsal ve davranışsal açıdan olumlu yönde değişeceği gibi gelir düzeyi artan öğrencilerin kendine daha fazla boş zaman süresi yaratma olanağının boş zaman tutumu üzerinde etkili olabileceği söylenebilir.

Sınıf değişkeni göre, BZYÖ ve ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamalarında incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Sınıf değişkenine göre BZYÖ toplam puanları açısından anlamlı farklılığın 2. sınıf ve 3. sınıf arasında olduğu ve bu farklılığın 2. sınıf öğrencilerinin lehine olduğu bulunmuştur. ÖBEÖFÖ toplam puanları açısından ise anlamlı farklılık 3. ve 4. sınıf öğrencileri arasındadır ve bu farklılık 4. sınıf öğrencilerinin lehinedir. Bu durum 4. sınıf öğrencilerinin 3. sınıf öğrencilerine göre okul ve yaşam tecrübelerinin daha fazla olmasıyla mezuniyet sonrası meslek bilincine ulaşmaları akademik başarıdaki farklılık nedeni olarak açıklanabilir.

Rekreatif etkinliklere katılma değişkenine göre, BZYÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutları, ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutları incelendiğinde BZYÖ “amaç belirleme ve yöntem”, “değerlendirme” alt boyutları ve toplam puan ortalamalarında; ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamaları ve “iletişim” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuca göre ortalama değerler incelendiğinde anlamlı farklılığın “rekreatif faaliyetlere katılan” katılımcı grubunun lehine olduğu görülmektedir. Rekreatif faaliyete katılan öğrencilerin katılmayan öğrencilere göre faaliyet açısından daha iyi amaç ve yöntem belirleyip değerlendirme yaptığı ve iletişim becerilerinin daha güçlü olduğu söylenebilir. Bu durumun rekreatif faaliyetlere katılan öğrencilerin lehine olması, rekreatif faaliyetlerin özgürlük hissi veren, haz ve neşe sağlayan, kişinin kendini ifade edebilmesi ve yaratıcı olabilmesine imkân sağlayan pek çok olumlu özelliği içermesi gruplar arasındaki farklılığın nedeni olarak açıklanabilir.

BZYÖ ve ÖBEÖFÖ toplam puan ortalamaları arasındaki ilişkiyi göstermek için yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel olarak düşük düzeyde ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$). Rekreasyon bölümü öğrencilerinin boş zaman yönetim düzeyleri arttıkça akademik başarılarını etkileyen örgütsel faktör düzeylerinin de arttığı söylenebilir. Çalışmamıza ek olarak, üniversite öğrencilerinin akademik başarı ve zaman

yönetimi becerileri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan araştırmalarda ise, zamanı daha verimli kullanan öğrencilerin akademik başarıları da yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (Britton & Tesser, 1991; Macan ve diğ. 1990; Nelson ve Nelson, 2003). Üniversite öğrencilerinin eğitim-öğretim hayatında edindiği bilgi düzeyi onların zaman yönetimi konusunda daha başarılı olmalarını sağlamaktadır. Ayrıca Rekreasyon bölümü öğrencilerinin bu alanda çeşitli dersler alarak kendini geliştirmeleri zaman yönetiminin akademik başarı üzerinde olumlu yönde etki etmesini desteklediğini söyleyebiliriz.

Sonuç olarak; katılımcıların boş zaman yönetimi ve akademik başarı düzeylerinin cinsiyet, sınıf, rekreatif etkinliklere katılma gibi değişkenlere göre farklılık gösterdiği; BZYÖ ve ÖBEÖFÖ arasında pozitif yönde düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu yüzden katılımcıların boş zaman yönetimini olumlu ve doğru bir şekilde uygulaması akademik başarı düzeylerinin de olumlu yönde artacağı söylenebilir.

Öneriler

- Rekreasyon bölümü öğrencilerinin zaman yönetimi konusunda eğitim ve seminer gibi programlara dâhil olmalarını sağlamak derslerinde ve akademik hedeflerine yönelik başarılarını arttırabilir.
- Rekreasyon bölümü öğrencilerinin, rekreatif faaliyetlere yönelik önemin zaman yönetimindeki etki düzeyi hakkında bilgilendirilmeleri arttırılmalıdır.
- Rekreasyon bölümü öğrencileri ve diğer üniversite öğrencileri açısından gelir düzeyi önemli bir kavram olduğundan, verimli kullanımları ve teşvik edici faktörlerin arttırılması değerli olacaktır.
- Zaman yönetiminin akademik başarı üzerinde göz ardı edilemeyecek düzeyde etkisi olduğundan, akademik başarıyı etkileyecek farklı ölçeklerle bilimsel çalışmalar arttırılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Adair, J. (2006). *Etkili zaman yönetimi*. (Çev. Ö. Çolakoğlu). İstanbul: Babıali Kültür.
- Ahmann, J. S., & Glock, M. D. (1971). *Evaluating pupil growth: principles of tests and measurement (fourth edition)*. Boston: Allyn and Bacon Inc.
- Akgül, B. M., & Karaküçük, S. (2015). Boş zaman yönetimi ölçeği: Geçerlik- güvenirlik çalışması. *International Journal of Human Sciences*, 12(2), 1867-1880.
- Bloom, B. S. (1979). *İnsan nitelikleri ve okulda öğrenme* (Çev. Durmuş Ali Özçelik). Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Britton, B.K. & Tesser, A. (1991). Effects of time management practices on college grades. *Journal of Educational Psychology*, 83(3), 405-410.
- Can, G. (1992). *Akademik başarısızlık ve önlenmesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 550.
- Carter, V., & Good, E. (1973). *Dictionary of education (fourth edition)*. New York: McGraw Hill Book Company.
- Jersild, A. T. (1983). *Çocuk psikolojisi*. Çev. Gülseren Günçe. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No: 4.

Yaşartürk, F., Akyüz, H., ve Karataş, İ. (2018). Rekreasyon bölümü öğrencilerinin boş zaman yönetimi ile akademik başarılarını etkileyen örgütsel faktörler arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 233-243.

Julian, C. & Stanley, K. D. (1972). *Educational and psychological measurement and evaluation*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.

Karaküçük, S. (2008). "Rekreasyon" boş zamanları değerlendirme. Ankara: Gazi Kitabevi.

Macan, T., Shahani, C., Dipboye, Robert L. D., & Phillips, A. P. (1990). College students time management: correlation with academic performance and stress. *Journal of Educational Psychology*, 82(4), 760-768.

Memduhoğlu, H. B., & Tanhan, F. (2013). Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen örgütsel faktörler ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty)*, 10(1), 106-124.

Misra, R., & Mckean, M. (2000). College students' academic stress and its relation to their anxiety, time management, and leisure satisfaction. *American Journal of Health Studies*, 16(1), 41-45.

Nelson, D. B., & Nelson, K. W. (2003). Emotional intelligence skills: Significant factors in freshmen achievement and retention. *Paper Presented at the American Counselling Association Conference*, Anaheim, CA.

Sabuncuoğlu, Z., Paşa, M., & Kaymaz, K. (2010). *Zaman yönetimi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Sayan İ. (2005). *Yönetici hemşirelerde zaman yönetimi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Tektaş M., & Necla, T. (2010). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin zaman yönetimi ve akademik başarıları arasındaki ilişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 221-229.

Wang, W.C., Kao C.H., Huan, T. C., & Wu, C.C. (2011). Free time management contributes to better quality of life: a study of undergraduate students in Taiwan. *Journal of Happiness Studies*, 12(4), 561- 573.

Wolman, B. B. (1973). *Victims of success: Emotional problems of executives*. New York: Quadrangle.